

Volta Vitmenas
POEZIJA

Daina apie save

I.

Save aš šlovinu, apie save dainuoju,
Ir ką aš vertinu, jūs turite vertinti,
Nes kiekvienas man priklausantis atomas ir jums priklauso.

Aš bastausi ir šaukiu savo sielą,
Šlaistausi be rūpesčio ir stebiu pasilenkęs žolės stiebelį.

Mano liežuvis, kiekvienas kraujo kūnelis – sudaryti iš šios dirvos ir oro,
Gimiau čia iš tėvų, gimusių čia iš savo tėvų, o šie – iš savųjų,
Ir dabar, trisdešimt septynerių, puikios sveikatos, pradedu
Savo dainą,
Tikėdamas ją tęsti iki pat mirties.

Tikėjimas ir mokslai lai traukiasi į šalį,
Lai pailsi – jie geri savo vietoj ir nebus pamiršti,
Gera ar bloga ji būtų, aš priimu gamtą nieko nebodamas
Ir leidžiu kalbėti jai josios jėga pirmykšte.

Aš sėdžiu ir žvelgiu

Aš sėdžiu ir žvelgiu į pasaulio vargus, matau priespaudą ir gėdą,
Girdžiu, kaip gniaužia raudą sąžinės graužiami jaunuoliai, kaip atgailauja dėl nedorų darbų,
Matau gyvenimo dugną, regiu motiną, paliktą vaikų, apleistą, mirštančią, išsekusią, netekusią
vilties,
Matau vyro mušamą žmoną, regiu klastingus merginų gundytojus,
Pastebiu visa, kas nuslėpta, – pavydą ir meilę be atsako, visa, kas dedasi pasaulyje,
Matau karų, marų ir tironijos darbus, regiu kalinius ir kankinius,
Stebiu badą laive, jūreiviai traukia burtus, ką nužudyti, kad likusieji išgyventų,
Matau, kaip turčiai niekina darbininkus, kaip pasipūtę juodaodžius žemina, kaip engia
nelaimėlius,
Ir visa tai – vienų niekšystę, kitų kančias – stebiu, sėdėdamas,
Stebiu, girdžiu ir tyliu.

Stebuklai

Ak, kas dar tebetiki stebuklais?
O aš visur tik juos regiu:
Kai žingsniuoju Manhatano gatvėmis
Ar pakeliu akis į dangų virš namų stogų,
Ar basomis po smėlį vaikštau palei mūšą,
Ar girioj stoviu po medžiu,
Ar dieną, kai kalbuosi su mylimais ir naktį, kai guliu su mylimais lovoje,
Arba už stalo su draugais,
Ar žvelgdamas į keliauninkus vagone,
Stebėdamas, kaip vasaros popietę aplink avilį dūzgia bitės,
Kaip laukuose ganosi galvijai,
Matydamas paukščius ar šmaižančius ore vabzdžius,
Ar nuostabų saulėleidį, ar tyliai, aiškiai spingsinčias žvaigždes,
Ar dailų liauną pavasario jaunaties pjautuvą,
Visa tai – man stebuklas,
Visa – kartu ir atskirai – stebuklas.

Kiekviena dienos ir nakties valanda man – stebuklas,
Kiekvienas kubinis erdvės colis – stebuklas,
Kiekvienas kvadratinis žemės jardas nuklotas stebuklais,
Kiekviena žemės gelmių pėda jais knibžda.

Ir jūra man – nenuslūgstantis stebuklas:
Žuvys – uolos – bangų mūša –
Laivai, pilni jūreivių,
Kokių dar trokštate kitų stebuklų?

Vienišas naktį prie jūros

Vienišas naktį prie jūros,
Vanduo it sena motė sūpuojasi, dusliai niūniuodama dainą,
Žvelgiu į spindinčias žvaigždes ir audžiu mintį apie slaptą
visatų ir ateities raktą.
Neaprėpiama vienatis sujungia visa –
Visas sferas – subrendusias ir tik užgimusias, mažas ir dideles, visus šviesulius, planetas ir
mėnulius,
Visas erdves, plačiausias platybes,
Visus nutolusius laikus, visas neorganines formas,
Visas sielas, įvairiausias, skirtingus gyvus kūnus daugybėje pasaulių,
Visas dujas ir skysčius, mineralus ir augalus, žuvis ir žvėris laukinius,
Visas tautas, spalvas, civilizacijas, kalbas ir barbarystes,
Visas asmenybes, gyvenusias ar galėjusias gyventi ant šio ar kito žemės rutulio,

Visus gyvenimus ir mirtis, visą praeitį, dabartį ir ateitį
Aplėbia neapėpiama vienatis, kaip glėbė visados
Ir glėbs ateityje, ir jungs, ir vienys savyje.

Buvo vaikas ir jis augo

Buvo vaikas ir jis augo kas dieną,
Į ką tik pažvelgdavo – tuo ir tapdavo,
Ir visa tapdavo jo dalimi tai dienai ar tai akimirkai,
Ar daugybei metų, daugybei besikartojančių metų.

Ankstyvosios alyvos tapo šio vaiko dalimi,
Ir žolė, ir baltos, rožinės pelėvirkštės, balti ir raudoni dobiliukai, ir rytinio febio giesmelė,
Ir kovo mėnesio ėriukai, ir šviesiai rožinių paršelių vada, ir kumeliukai, ir veršelis,
Ir triukšmingi paukščiai diendaržy ar dumble prie tvenkinio,
Ir žuvys, taip paslaptینگai pakibusios vandenyje, ir pats gražus paslaptingas vanduo,
Ir vandens augalai su grakščiais plokščiais lapais – visa tapo jo dalimi.

Balandžio ir gegužės daigai tapo jo dalimi,
Žiemkenčių želmenys, gelsvų kukurūzų ir daržovių ūgliai,
Ir obelys, apsipylusios žiedais, o vėliau – apsunkusios nuo vaisių, ir miško uogos, ir trypiama pakelės žolė,
Ir senas girtuoklis, sverdėjantis namo iš smuklės tupyklos, kur prisnūdo po išgertuvių,
Ir į mokyklą einanti mokytoja,
Paklusnūs vaikai ir mušeikos berniukai,
Rausvaskruostės švarutėm suknytėm mergaitės ir basakojai negriukai,
Ir visa, kas keitės mieste ir kaime, kuriuose jis užaugo.

Ir tėvai: pradėjęs jį tėvas, išnešiojusi ir pagimdžiusi motina,
Jie suteikė jam daugiau nei gyvybę,
Kasdien atiduodavo dalelę savęs, tapo jo dalimi.

Motina, tyliai dengianti stalą vakarienei,
Švariu kyku ir prijuoste, šnekanti romiai, gaivus jos drabužių kvapas, kai praeina pro šalį,
Tėvas – tvirtas, pasitikėjimo kupinas, vyriškas, irzlus, grubus, neteisingas,
Smūgiai, pikti garsūs žodžiai, aršios derybos, klastingos vilionės,
Šeimos gyvenimas, įprasti žodžiai, svečiai, baldai, ilgesys, užliejantis širdį,
Prieraišumas, kurio neužgniauši, jutimas visko, kas tikra ir abejonė – gal viskas tik sapnas?
Dvejonės dienos, dvejonės nakties ir smalsumas: kas, kaip ir kodėl,
Ar viskas yra taip, kaip atrodo, ar tik mirgesys, tik blyksniai?
Vyrai, moterys, plūstantys miestų gatvėmis – kas jie, jei ne mirgesys, jei ne blyksnis?
Pačios gatvės, namų fasadai, prekės vitrinose,
Kinkiniai, mašinos, sunkiom lentom grįstos prieplaukos, grūstis ties perkėla,
Kaimelis ant kalvų, kai išvysti jį saulei leidžiantis iš kitos upės pusės,

Šešėliai, atšvaitai ir migla, šviesa, krentanti ant rudų ir baltų stogų, ant varpinės, ten, už dviejų mylių,
O šalia škuna, mieguistai nešama atoslūgio, su valtele, pritvirtinta laivo paskuigalyje,
Skubančios dūžtančios bangos, tykšta putotos jų keteros,
Gaisų nupliksti debesų kalnai, kaštoninis seklumos dryžis tolumoje,
Vienišas, pakibęs begalinėje skaidrybėje,
Ir horizontas, ir praskriejus žuvėdra, druskingų pelkių ir pakrantės dumblo kvapai –
Visa tai tapo vaiko dalimi, o jis augo kasdien ir tebeauga, ir kiekviena diena atneš jam nauja.

Kas dabar skaito tai?

Kas dabar skaito tai?

Galbūt dabar tai skaitantis žino mano praeities nuodėmes,
O galbūt skaito dabar tai prašalaitis, slapčia mane mylėjęs,
Galbūt – žvelgiantis į visas mano mintis ir savimonę su pajuoka,
O galbūt tas, kurį gluminu.

Lyg pats savęs negluminčiau!

Lyg pats būčiau niekad iš savęs nesišaipeš! (Ak, graužiamas sąžinės! Nuolat save kaltinantis!)

Lyg niekad slapčiomis nebūčiau mylėjęs prašalaičių! (Ak, švelniai, ilgą laik ir niekad nepripažindavau;)

Lyg pats nebūčiau įžvelgęs savo viduje kuo puikiausiai blogų dalykų,

Lyg tai liautųsi veržęsi iš manęs anksčiau, nei pats liausiuosi gyvenęs.

Keleiviui

Keleivi, einantis pro šalį! Nė nežinai, kaip ilgesingai į tave žvelgiu,

Esi turbūt lauktasis ar lauktoji, (tarsi sapne jūs prieš mane išnyrate,)

Tikriausiai gyvenau kažkur aš su jumis džiaugsme,

Ir viskas atminty iškyla, kai grakščiai, meiliai ir nekaltai mes prasilenkiame subrendę,

Su manimi užaugai, buvai berniukas ar mergaitė,

Su tavimi aš valgiau, su tavim miegojau, ir kūnas tavo tapo ne tik tavo, ir mano – ne vien mano,

Praeidamas suteiki man savų akių ir veido, savo kūno malonę ir gauni už tai manąją barzdą,
rankas, krūtinę,

Neskirta man su tavimi kalbėtis, tiktai mąstyti apie tave, kai sėdžiu vienišas ar naktį vienas
prabundu,

Man skirta laukti, tikiu, susitiksime vėlei,

Galvosiu, kaip tavęs neprarasti.